

fecte; en *Sala*, qu' era un galan jove elegant, simpàtich y discret; en *Marqueta*, graciós sense marmarratxadas; en *Sanpons*, irremplassable en los papers de calavera, com lo del *Sullivan* per exemple y en *Cassanyer* que després fou tant ben rebut en tots los teatros d' Espanya.

»De damas hi havia la *Soler*, á qui tots hem aplaudit durant molts anys á *Romea*: la senyoreta *Calleja*, dama jove, molt mona, ingénua y bulliciosa y una característica qual nom no recordo.

»D'altres molts m' olvido sens dupte; pero crech haver citat los principals.»

Y jo, avants de seguir endavant, me imposito 'l deber de transcriure aquesta nota.

X

Trasladat á *Romea* lo *Teatro catalá*, continuen representarse al *Odeon* produccions de la terra, haventse estrenat las següents: *La sabateta al balcó*, de Soler (10 febrer 1868); *Cosas del dia*, de Ramon Bordas (20 febrer); *La pietat del Cel*, de Joan C. Clot (22 mbre.); y *Otra torre de Babel*, pessa quintilingüe, de Carcassona.

Actors que prengueren part en aquests estrenos: Sras. Carlota de Mena, Carme Rossell, Ildelfonsa Gomez y Liberata Molas y Srs. Cazorro, Goula, Bertran, Virgili, Puiguriquer, Bigorria, Jené, Bailón, Tort, Alsina, Pinós, Socías y Muns.

Al any següent (1869), s' estrená un drama que fou un del grans éxits del teatro catalá: nos referim á *Las euras del mas*. L' empresa de *Romea* l' havia desdenyat, y l' autor, D. Frederich Soler, desconfiava d' ell, haventlo enquistat en lo repertori del *Odeon*, pera cumplir al mateix temps lo compromís que tenia ab l' empresa del Sr. Dimas de proporcionarli una producció. L' éxit fou dels grossos y *Las euras del mas*, drama estrenat lo dia de Sant Joseph, pot dirse que s' ha representat després en tots los teatros de Catalunya. La companyia que va posarlo, era si fa no fa la mateixa del any anterior.

Al any següent hi hagué al *Odeon* un dia de broma, ab motiu del estreno de *Un mirall per las pubillas*, del inolvidable Carlos Altadill (14 de maig 1870). Qui no ha assistit á aquell estreno, no ha vist ovacions... ¡Y ab la bona fé ab que 'l pobre Carlos se las prenía!

També s' estrená l' mateix any lo drama *Miquel Rius*, de Briz (13 mars).

Formavan la companyia las Sras. Mena y Molas p' l' catalá; la Ponciana Santana pel castellá y 'ls Srs. Cazorro, Virgili, Martí, Goula, Jené, Gabbarró, Muns, Manresa y Bigorria.

Del género predilecte del públich de tarde s' estrená 'l drama d' actualitat: *Troppman el asesino*

1871.—Estrenos: *Lo 29 de setembre*, de Silvestre Molet (13 febrer); *Las malas lenguas*, de Briz (27 febrer); y *Un mal tanto*, de Colomer. Ademés dels actors citats, han de contars'hi las Sras. Mateu y Tamarit y 'ls Srs. Colomer y Manresa.

Al any 71-72 comensa l' empresa Piquet, que mereix capítol apart.

Pero avants, per més que haguém d' alterar l' ordre cronològich, consigném una petita campanya de competencia, que alguns autors catalans portaren á cap en l' *Odeon*, durant l' any 1875.

En dit any s' estrenaren: *Un pagés del Ampurdá*, de Ferrer y Codina (2 mars); *Bernat Pescoyre*, de Riera y Bertran (12 mars); *La casa payral*, de Molet y Ferrer y Codina (17 mars); *Aucells de América*, de Ferrer y Codina (21 de mars), y *L' Avi*, de Riera y Bertran (12 maig).

Desempenyaren aquestas obras las Sras. Mena, Alentorn, Vidal (Gayetana), y Capdevila (Salvadora), y 'ls Srs. Tutau, Muela, Virgili, Graells, Molgosa, Pedrola, Comas y Jené.

XI

Jaume Piquet

Es induptablement un dels tipos més populars de Barcelona. Pare y fill á la vegada de las sevas obras, actiu, laboriós, espavilat, home d' empresa, ha lograt sostenir ell tot sol lo teatro del *Odeon* per espay de més de quinze anys.

Físicament es un subjecte d' estatura regular: va afeitat com un capellá ó com un cómic; té la mirada viva y es sòrt, pero sòrt com una tapia.

Tant, que si voleu enrrahonar ab ell, no teniu més remey que ferho per escrit.

Es ademés franch y comunicatiu.

L' historia de la seva vida y de las vicissituds de la seva empresa no las oculta á ningú. Preguntéuli y 'us ho explicarà ab tots los ets y uts.

Hi ha en la seva vida detalls curiosos.

Fill de una casa de camp de las Còrts de Sarriá, passá la seva infancia revocantse per l' era, guardant tocinos, portant lo dinar á sos pares que treballavan al tros.

Quan tingué forsa física per guanyarse las calxaladas, entra d' aprenent manobra, y encare que aquest ofici bast y fatigós no era fet per ell, alguna cosa li ensenyá qu' en lo successiu havia de servirli.

Traballant en unas obras que s' efectuavan en l' *Espanya Industrial*, observá que mentres los obrers de aquesta fábrica anavan bruts y eixian tart de la feyna, entranthi molt dematí, 'ls grabadors en cambi, hi entravan tart y n' eixian dejorn y vestian com uns senyorets.

Aquesta observació infantil l' incliná á deixar l' ofici de manobra per adoptar lo de grabador.

Durant alguns anys treballá ab ardor y estolviá ab previsió. Lo seu recreo era 'l teatro; la lectura de comedias y dramas lo seu entreteniment... y á copia de llegir y de veure, li entraren ganas d' escriure'n. Pero, sense guía ni consell, no gosava á llegirlos á ningú: 'ls escribia y 'ls guardava.

Una rara casualitat lo feu entrar en relacions ab gent de teatro. Se trobava un dia á Sarriá, á punt de donar una funció, l' actor D. Emilio Arolas, quan un artista de la companyia va caureli malalt repentament.

Lo públich havia entrat ja en lo teatro: suspendre la funció era poch menos que impossible; tirar-la avant sense 'l concurs del actor malalt, més impossible encare... ¿Cóm resoldre aquell conflicte?

Quan més apurat estava 'l Sr. Arolas, se li presenta un jove y li diu:

—Si vosté vol, jo m' encarregaré del paper.... faré lo que pugui... prénguin la bona voluntat.

Aquell jove era en Jaume Piquet, que llavors no era sòrt encara

Va fer l' obra y 'ls seus convehins van aplaudir-lo.

Lo Sr. Arolas, agrahit, escoltava pochos días després la lectura de un drama del seu nou amic, y 's comprometia á posarlo en escena, com aixís va ferho, en lo mateix teatro de Sarriá.

¿Una obra de 'n Piquet? No 'n vulguin més de gent... ¿Y d' aplausos? ¡La mar!

—L' obra es d' un d' aquí... de 'n Piquet... de un treballador!... deyan los sarrianenchs, y en

Piquet, llaminer, com tots los que tastan una vegada 'ls aplausos del públich, va resoldre entre-garse en cos y ánima al teatro... sense abandonar per xó l' ofici de grabador, perque sempre es bó guardarse una poma per la set.

Conegué després al graciós Sr. Molgosa y á altres actors y comensá á donar obras á l' escena que s' estrenaren ab éxit regular, en diferents teatros y algunas al mateix *Odeon*.

Poch temps després lo teatret del carrer del Hospital estava per arrendar y á n' en Piquet va donarli la *corassonada* de péndrel, com aixís va ferho, haventlo sostingut y alimentat per espay de quinze anys de produccions originals y arregladas, en vers y en prosa, cómicas y serias, castellanas y catalanas, históricas unas, de costums altrás, las més d' actualitat.

En aquest punt no li ha passat ningú la má per la cara.

En lo sèu repertori hi ha de tot. ¿Ha vist que 'l *Tenorio* era un drama de *cajon*? Donchs ell ha escrit la segona part del *Tenorio*, y vingan entradas. ¿Lo *Serrallonga* es un drama popular d' éxit segur? Donchs ell ha conjuminat *La viuda de 'n Serrallonga*. ¿Hi ha un *Diablo predicador*? Ell n' ha fet un altre. ¿Per Nadal regna la costum de fer los *Pastorets*? Ell ha escrit *L' infancia de Jesucrist ó 'ls Pastorets*. ¿La *cabaña de Tom* es un drama que sempre 's fa? Ell ha sortit ab *La eselavitud de los blancos*, segona part de *La cabaña de Tom*.

En lo sèu repertori hi té un *Cristóbal Colón*, una *Abadia de Castro*, una *Monja sangrienta*, un *Hijo del verdugo de Londres*, un *Guillermo Tell*, una *Cornelia ó la victima de la Inquisición*, un *Pablo y Virginia*, una *Julieta y Romeo*, seguit de *La Venganza de Romeo*, una *Adriana Lecou-oreur*, una *¡Maria! la pastora de los Alpes*, una altra *¡Maria! la hija de un jornalero*, una *Catalina Patrich*, un *Faust*, una *Hija del sereno de París*, una *Norma*, una *Dama de las Camelias*, uns *Hijos de Eduardo*, un *Rigoletto* y un *Conde de Montecristo*. Tito's tots ells coneguts y acreditats, que 'n Piquet ha prés per etiqueta de las sèvas produccions ó dels sèus arreglos.

¿Y sobre fets d' actualitat? Demanin. *La monja enterrada en vida ó 'l secret d' aquell convent*, *La má negra*, *Lo rosari de l' aurora*, *Lo curandero de Sans*, *Un voluntari de Cuba*, *¡Catalans! Fora quintas, Triquinás y filoxeras*, *Turchs y russos*, *El 14 de octubre ó la inundación de Murcia*, *El terremoto de Casamicciola*, *D.ª Blanca la postissa* (una de las que li ha donat més quartos), *La Séo de Urgell*, *La victoria de Puigcerdá*, *Un somatén general*, *La pau d' Espanya*, *L' entrada en Bilbao* ... y fins *La gossa de D. Cristófol ó lo llas escorredor*, qu' en Piquet per entretenir al sèu públich, ha tret partit de tot, desde las catástrofes de la naturalesa, com l' inundació de Murcia y 'l terremoto de Ischia, desde las victorias del exércit liberal en l' última guerra civil.... fins al carretó dels gossos.

La seva manera d' escriure es molt original. Per exemple, surten las tropes de Barcelona per anar á posar sili á la Séo de Urgell, y en Piquet comensa 'l drama titulat *La Séo de Urgell*; n' escriu de una tungada tres actes y mitj, los fá treure de papers, los reparteix, los ensaja, y 's queda á véure que succehirá, antes d' escriure 'l final de l' obra.

Arriba un dijous la noticia de la presa de la Séo, y á la nit acaba 'l drama, 'l divendres lo tréu de papers, lo dissapte l' ensaja y 'l diumenje 'l

posa. Vejin si pot aprofitarse millor una oportunitat.

¿Y la facilitat ab que l' objecte més insignificant li inspira una obra? Solía anar als Encants en busca de trastos per la *guardaropia*, quan un día troba dos cadiras de ma, en las quals va volerhi véure dos confessionaris. Los dos confessionaris li inspiran la comedia *Dos llansols y un vestit negre*, en la qual hi ha dos sòrts que 's confessan, y barrejantse la confessió del un y del altre 's produheix l' escena més cómica, més plena de *quid-pro-quos* y de frasses de doble sentit que puga posarse sobre las taulas. Lo públich del *Odeon* cada vegada que la feyan s' hi partía de riure.

No acabariám may si haguessem de citar la génessis de molts de las obras de 'n Piquet, que literariament podran valer poca cosa; pero que demostran ingeni, travessura, práctica de l' escena y un gran coneixement del públich per qui las escribia.

Quan en Piquet no era sòrt encare, solía presenciar los estrenos desde la closca del apuntador, y si un actor cambiava una paraula ó trabucava un concepte, li cridava:

—Embustero, jo no hi escrit aixó.

Un día que 'ls actors estavan de borla, li representavan *La Viuda de 'n Serrallonga* de una manera detestable. En Piquet, familiarisat ab lo públich, va dir:

—No teniu vergonya, quan no 'ls tiréu los banchs pèl cap.

Ultimament, quan ja era sòrt, patia d' esperit no podent judicar als intérpretes de las sèvas produccions. ¡Malehida sordera! Un día cridá al cornetí de l' orquesta, demanantli que li toqués una nota bèn forta, bèn estrident á cau d' orella.... No va sentir res.

Desde llavors, quan lo públich del *Odeon* cridava al autor, havian de avisarlo, tocantli l' espatlla, y ell desde la butaca en que presenciava la funció, molts cops, al istiu, en mànegas de camisa, s' alsava, 's girava de cara als concurrents y responia ab una amable cortesía.

En Piquet, mimat del públich per la índole y l' abundancia de sas produccions, que passen de 150, y ab las quals, segons confessa ell mateix, s' ha estolviat de pagar drets per valor de 7 á 8 mil duros; ho era també per la prodigalitat ab que donava devegades 14 actes per 12 quartos; y ho era finalment pèl sèu esperit de filantropía.

La festa de Sant Jaume la celebrava cada any á la seva torre de Sarriá, ab ball, refresch, fochs artificials, iluminacions y caritat als pobres. Pera major comoditat dels convidats de Barcelona, s' entenia ab l' empresa del carril y feya posar trens expressos.

No son pochos los que ab motiu de aquestas festas han vist á casa seva un retrato rodejat de una corona de llorer pintada, ab la particularitat de que anava inscribint á cada fulla 'l titol de una obra aixís que l' estrenava. Ignoro si 'l deixar l' *Odeon* haurá sigut per haver ja agotat todas las fullas de aquella corona.

Al retirarse se 'n porta una fortuneta que D' u n' hi dò. B n' seva es, que á forsa d' activitat y de inteligencia se l' ha guanyada. Jo sols desitjo que puga disfrutarla per molts anys.

Avants de terminar podria enumerar com he fet avants los actors que han treballat ab l' empresa Piquet. Consignaré 'ls principals. Entre las damas mereixen citarse la Pilar Clemente, la

Concepció Fernández y la Concepció Ferrés; entre 'ls actors en Grifell, en Molgosa, en Cinca y sobre tot en Jaume Virgili, que avuy pertany á la companyia de *Romea*, y que durant molt temps sigué 'l traidor obligat de aquella casa.

Una estadística curiosa: en l' espay de vuit mesos en Virgili va morir 751 vegadas. Figúrinse quantas vegadas haurá mort en 7 ó 8 anys que hi ha pertenescut. Multipliquin.

P. DEL O.

SI M' EMBRUTAS T' ENMASCARO

Blanca com un glop de llet
es la filla de 'n Carbò,
y la volteja un minyò
que 's diu Coch, y es hereuhet.

Mes sos pares que 's desviuhen
per ella, l' han promés ja
á un pagés de Premiá
que Roch Alsina l' hi diuhen.

L' hereuhet, encés com foch,
un tal enllás recrimina,
puig si ella 's casa ab en Roch,
seria Carbò de Alsina
y ha de ser Carbò de Coch.

ENRICH XARAU.

BANYS.

Fa calor, la nit es serena y alguns rellotjes tocan las onze; potser son las dotze ó quarts d' una, perque dels rellotjes no se 'n ha de fer gayre cas: lo *certus* es qu' es altr' hora, com se diu usualment pera indicar qu' es tart.

La senyora Tuyas, la dona del lampista, s' está *orientalment* repapada en un banch de la eixideta que tè la botiga á la part del darrera.

A la galeria del primer pis, la senyora Pepa, gronxantse en un balanci, pren la fresca mirant las estrellas, y calculant si se 'n anirá al llit ó no.

L' Isidro, 'l paleta del quart pis, acaba de tirar-se sobre 'l catre.

La senyora Tuyas tè la veu forta, aspre y prodigiosament desagradable.

La senyora Pepa es molt amiga d' enrahonar.

L' Isidro tè molt mal geni y es molt amich de dormir ab quietut.

Ja tenim preparat l' escenari, fixada la época y dibuixats los tipos.

Ara comensa la funció.

Lo ruido que mou lo balanci de la del primer pis fa aixecar lo cap á la *lampista*.

—¡Senyora Pepa! ¿vosté per aquí?

—Si senyora, prenent la fresca.

—¿Que no tè són?

—¡Pse! Aixís... aixís... pero ¿qui dorm ab aquest redimontri de calor?

—¡Ja ho pot dir, senyora Pepa, ja ho pot dir! Lo qu' es aquí baix, créguim, estém lo mateix que fregits... No s' hi pot respirar.

—¡Si, cóntimho! Lo nostre pis sembla un forn.

—¡Ay! ¡encara hi ha gent que demana l' istiu! ¡Que se 'n vagin á la *Bana* y 'n tindrán tot l' any!

—Ja té rahò: lo qu' es aquest temps, una no está bè en lloch.

—¡Oy! ¡qu' es aixís mateix!—

Lo paleta del quart pis treu lo cap per la fines-

tra del cel-obert, y posantse la má á la boca á manera de trompeta, fa:

—¡Psssst!—

Y 's torna á ficar dins.

—L' única cosa que dona una mica de consol—continúa la senyora Pepa,—son los banys.

—¿Que hi es aficionada vosté?

—D' aquella manera. 'N prenh bastants; pero no n' abuso com molta gent que acostuma á passar tot l' istiu dintre del aygua.

—A mí també m' agradan; pero l' aygua del mar no 'm proba. Encara no 'n prenh un, ja estich tota jo plena de borradura...

—Senyal que li fan efecte...

—¡Oh, prou! De massa 'm queixo. Miri, l' any passat, per culpa dels ditxosos banys de mar, per poch quedo coixa.

—¡Y aixó! ¿la van irritar?

—Ja veurá; hi anavam ab la fustera d' aquí al davant ab lo tranvía, y una tarde al baixar del cotxe vaig caure malament y 'm vaig desgraciar la cama dreta.

—¡Ah!

—Sórt que vaig curar bè; que si nó, no sè com hauria quedat. —

Aquí l' Isidro torna á sortir y repeteix lo ¡psssst! ab una mica més d' energ'a.

Las vehinas ni sisquiera 'l senten.

—P-l demès—prosegueix la senyora Tuyas,—los banys de mar aquí á Barcelona no 's poden pendre bè; hi ha molt mala platja.

—¡No me 'n parli! Es lo que jo dich sempre: ves aquest ajuntament que fa tants jardins y llochs de *recreyo*, perque no hauria de fer una bona platja per banyars'hi...

—¿Per banyars'hi l' ajuntament?

—Ell y nosaltras.

—¿Tots junts? ¡Ave María puríssima!

—¡Qu' es plaga, senyora Tuyas! ¡Sempre 'n tè una per dir!

—Pse! Ja se sab: jo soch feta d' aquesta manera...—

Altra vegada surt lo paleta, y altra vegada en lo cel-obert se sent ressonar lo seu:

—¡Psssst!—

Pero 'l diálech continua.

—¿Per qué—diu la senyora Pepa—no proba 'ls banys de *pila*?

—¿Vol dir ab *pila*... de banyera?

—Si senyora: 'm sembla que se li posarian bè.

—¡Cá! L' aygua salada no 'm va bè de cap modo.

—¡Oh! Pot pëndrels d' aygua dolça.

—¡No sè! ¡qué vol que li digui! L' aygua dolça dintre d' una banyera, per freda que siga 'm sembla llapissosa, m' empalaga y no 'm causa impressió, qu' es lo que á mí 'm convindria...

—¡Ah! ¿Es á dir que á vosté li agrada entrar al bany y sentirse esgarrifansas?

—¡Just!—

Per quarta vegada lo paleta treu lo nas á la finestra:

—¡Psssssssst!—

Y las vehinas segueixen la xerramenta.

—Pues sent aixís—respón la del primer pis,—digui que lo que li convé á vosté no son banys de platja ni de banyera, sinó dutxas.

—¡Ecoliquá! Aixó es lo que 'l metje m' ha dit: dutxas. Y escolti, ¿quina mena de banys son aquestos?—

Lo paleta, que ja ha acabat la paciència, agafa una galleda d' aygua y l' aboca al cel obert, arreglant de plé á plé á la senyora Tuyas.

Y la del primer pis, responent á la pregunta

formulada, li contesta ab una senzillés admirable:

—¿Veu? Una cosa com aixó.

A. MARCH.

MARÍA

JOSEPHA MASSANÉS.

La circumstancia de publicar en lo present número 'l retrato de la decana de las poetissas espanyolas, nos mou á donar alguns datos biográfichs de la mateixa.

Nasqué á Tarragona 'l dia 19 de mars de 1811, essent son pare Don Joseph Massanés coronel de ingenyeres, en actiu servey y en guerra llavors contra 'ls francesos. A l'edat de cinch anys perdé á sa bona mare Doña Antonia Dalmau, y confiada sa educació á sos avis, tractavan aquests de contrariar la vocació decidida que desde sa infancia demostrá pèl cultiu de las Bellas Arts y especialment de la Literatúra.

Son pare, perseguit pèl Conde d' Espanya, recobrá en 1833 la consideració que li era deguda y pogué dedicarse directament al cuidado de la seva filla. Enamorat dels dots que la epaltian procurá que 's publicuessen las primeras composicions de la jova poetissa en periódichs y revistas tan acreditats com *La Religión*, *El Vapor*, *El guardia nacional* y altres, 'crident poderosament l' atenció del públich.

En 1837 escrigué sa magnífica composició *El beso maternal*, que recorregué rápidamente tots los periódichs y fou traduhida á varios idiomas entre 'altres al inglés, haventse publicat fins en revistas dels Estats Units, ahont com per tot arréu sigué molt celebrada.

La aplaudida poetissa se casá en 1843 ab don Fernando González de Ortega, militar, que arribá al grau de coronel, y ab lo qual visqué, sense tenirhi fills fins al any 1873, en que la deixá viuda.

En 1841 havia ja donat á llum la primera colecció de sas poesías, y en 1850 publicá la segona ab lo títol de *Flores marchitas*. Sas composicions li valguéren los elogis dels crítichs de més autoritat del seu temps.

Al pendre vida y moviment lo cultiu de la lite-

ratura catalana, en 1859, fou la Massanés una de las primeras que hi aportaren lo concurs de la seva inspiració. Moltes son las composicions que ha escrit en catalá y en totas las quals s'hi reflexa son talent unit á una bondat de cor inagotable.

Al tornar los voluntaris de Africa, 'ls saludá ab una oda magnífica titulada *La barratina roja*.

En 1862 Don Geroni Roselló la nombrá reyna dels Jochs Florals, ahont dos anys després guanyava un premi extraordinari ab la notable composició *Créurer es viurer*.

Durant molts anys ilustrá 'l popular *Calendari del pagès* ab hermosos versos, alguns

dels quals festius y humorístichs, se recomanan per sa ingenuitat verdaderament encantadora.

Viuda al any 1873, saludá la mort del amorós company de sa vida, al qual idolatrava, ab una sentida composició *Alli Dalt*, qu' es una de las més notables que han brotat de la seva ploma.

De sas prendas de carácter ne parlárem ja, alguns números endarrera, al donar compte de la seva mort. Avuy sols anyadirém que ha deixat sos llibres y sos versos á la *Biblioteca Balaguer*, sent de desitjar que la Junta Directiva de aquella institució honri la memoria de la generosa donadora, fent una edició de sas obras, la majoria de las quals avuy corren escampadas.

Aquest fora 'l millor tribut que podria pagarse á sa memoria.

Nosaltres hem tingut la fortuna de descubrir una traducció catalana, feta per la mateixa poetissa, de son magnífich *Bés maternal*. Lo publicuém á continuació, perque aprengan á estimar y venerar á sa mare los qu' encare 'n tingan, y á plorarla y anyorarla los que hajan tingut la desgracia de pérdrela.

LO BÉS MATERNAL.

¿Qué valen las caricias
y dolsas besadetas
quan no son prodigadas
per ternura materna?

Es l' amiatat, mentida;
lo amor, vana quimera;
la gloria, foch de brossa
qu' en lloch d' escalfar crema:
¡ay! sols es positiva
la maternal tendresa.

¿Voléu amor verídich,
amiatat duradera,
una gloria sens núvols,
un afecte sens penas,
abnegació sens límits
y una constancia eterna?
Donchs bè, qui tinga mare
tot aixó troba en ella.

¡Oh venturós en la vida
qui sent sa galta oprimida
per lo llabi maternal!
¡Ditxosos sou los que oíreu
y ab los cants vos adormireu
de aquella véu celestial!

Vosaltres no podéu, nens,
compendre l' amor intens
que á las mares Déu confia,
ni lo valor d' eixos cors
que ploran ab vostres plors
y alegran vostra alegría.

Ni d' eixa ánima amorosa
que 'ns segueix per tot ansiosa
y 'ns penetra y endavina,
la influencia apassionada,
pura, d'elsa y sossegada
com la brisa matutina.

Noys, fillets, quan la rahò
dòu e á vostra reflexió
lo pensar com Déu ordena,
recordáu quants y quants anys
per vostre amor y entre afanys
eixa pobra mare pena.

Pensáu de quanta ventura
sou deutors á la ternura
d' eixa dona benehida,
y quant desinteressada
ab la sanch del cor mesclada
vos doná part de sa vida.

Besáu lo sol que petjá
y lo bressol que gronxá
tant pacienta y carinyosa;
respectáu lo que 'us digué,
lo que féu ó fer volgué
en la més petita cosa.

Alsáu sa má demacrada
y uniu ab santa llassada
vostre brás ab lo sèu brás,
y ab entranyable dolsura
guiáu sa planta insegura,
com guiá lo vostre pas.

Son voler obehit sía,
y com santa profecía
sos avisos respectéu;
amáula, fills, ab locura,
puig amantla sens mesura
molt menos qu' ella amaréu.

¡Oh! si Déu per sa clemencia
á ma mare l' existencia
de nou concedir volgués!
¡Si de sa véu estimada
«Filla, filla» una vegada
solament ofr pogués!

Si 'm fòs dable, ¿mare mèva,
sentir de la boca tèva
óscul sant, sobre mon front...
Criatura més joyosa
ni més que jo venturosa
¿ahont hi seria, ahont?

Per un bés matern daría
quant línch y tenir podria,
gloria, ditxa terrenal,
més que fòs la calavera
que deixás la negra ossera
per donarme un bés mortal.

Jo sé bé que fret no fora
eix petó, mare y senyora,

puig lo maternal amor
fins en la fossa se oculta,
y en la cendra que 'l sepulta
viu conserva son calor.

MARÍA JOSEPHA MASSANÉS DE GONZALEZ.

CINCH DUROS.

Justos y cabals: cinch duros. Es l' únich capital
que en Pep ha pogut arreplegar en tota sa vida.
Com que ara corran tants lladres, y en Pep
no 's mama 'l dit ni res, lo sèu capital no 's mou
may de sobre d' ell, en la butxaca més fonda de
l' hermilla.

Allí 'l tè de nit y de día, tant si plou com si
neva, tan si es dilluns com dissapte, en forma d'
una dobleta de cinch duros ab lo busto de don
Alfonso y la fetxa de 1878.

Va de veras: es una dobleta molt bonica: sem-
bla encunyada 'l día avants.....

¡No se la estima poch en Pep!

Un día... ¡tothom tè un' hora tonta! — sobre tot
los tontos de mena — un día en Pep se carrega de
resolució, y se 'n va á pendre un bany tot solet.

Es á dir: ab la dobleta. Aixó, en rigor, no es
anar sol.

Arriba á la *Deliciosa*, y avants de determinar-
se, se 'n va á pegar un vistasso al aygua desde la
palanca. Un bany de mar es una cosa massa seria
per pèndrel sense las degudas precaucions.

Encaramat á la palanca, s' está l' home tirant
los sèus calculs, quan un banyista desenfrenat
que vé corrent pera fer una tamborella, 'l toca, li
fa perdre l' equilibri y ¡abur!...

Sórt que un altre banyista l' agafa pèls péus, ó
sino vestit y tot anava al aygua.

Pero de tots modos la horrenda desgracia ja s'
ha consumat.

Mentres en Pep estava cap-per-vall, ha vist la
sèva dobleta enfonzarse entre las onadas.

Y fins li ha semblat reparar que un peix molt
gros, un llus, de deu tersas quan menos, obría la
boca y se l' empassava...

¡Adios, dobleta! ¡Tan bonica qu' era ab lo busto
de don Alfonso y la fetxa de 1878!

L' endemá es Sant Joaquím, lo sant del amo de
'n Pep.

—¿Sabs que haurías de fer?—li diu son amo.—
Mirar si 'm pescas un llus bèn gros. Vull obse-
quiar als mèus convidats. Si 'm serveixes bè, no 't
queixarás de mí.—

En Pep es pescador de *sábados y domingos* y
's diu que, per ser un senzill aficionat, hi tè
trassa.

Agafa 'ls trastets, y ab un humor dels diables,
se 'n va á la punta del moll.

¡Pica... no pica... pica... no pica!

¡Oh portentó! ¿Aquell llus que volteja per aquí
no es lo mateix de la *Deliciosa*?

Al menos es igual de gros...

¡Veyám si s' hi deixa caure!

Cinch minuts després en Pep ficava 'l llus al
sarró y corria cap á casa del sèu amo.

A la tarde en Pep estava d' alló més content.

¿Per qué?

Si l' haguessin escorcollat, ho haurían comprès
desseguida. En la butxaca més fonda de l' hermi-

A LA CERVESERIA.

—Tú! Pòrtam un altre xop.
 —¿Un altre?—Sí... ¿qué t'extranya?
 —¡Cá, res!... (Jo crech que aquest home
 t'è ganas de liquidarse.)

Illa hi duya amagada una dobleta de cinch duros del busto de don Alfonso y la fetxa de 1878.

—¡Qué! ¿l' havia tornada á trobar dintre del llus?

—¡Y qué havia d' haver trobat! Son amo, veient que 'l peix era una bona pessa, li havia regalat cinch duros... ¡Vel'hi aquí!

MATIAS BONAFÉ.

DEL MATEIXO TROSSO.

Lo nostre colega *El Diluvio* está de desgracia. Aquestos días li ha sortit á Ginebra un corresponçal que preten descriure las festas del *Tiro Federal* y firma ab las inicials de V. R. Lo senyor V. R. (que de cap manera pot ser lo Sr. Vallés y Ribot, puig que en sas correspondencias omplí d' elogis á aquest senyor), s' ha proposat demostrar que no sab un mot de las llenguas que 's parlan á Suissa (lo qual es un altre motiu pera suposar que no es lo Sr. Vallés y Ribot, que segons ell va fer un magnífich discurs en francés).

Las tals correspondencias se reduheixen á traduhir del *Diari oficial del Tiro*, pero ¡quina traducció! Al rebre las banderas dels cantons primitius, per exemple, lo representant del Comité de la festa va dir als que las portavan las següents paraulas: «*Genève est heureuse et fière de vous voir, sous vos rians costumes, etc., etc.*» y lo Sr. V. y R. ho traduheix dihent: «Ginebra se siente feliz y orgullosa de teneros en su seno, de veros *entre vuestras antiguas costumbres, etc., etcétera.*» Qualsevol que haja estudiat una semana de francés sab que *costume* vol dir trajo, y ho sab perque precisament las paraulas que tenen significat molt distint en nostra llengua, son las primeras que s' aprenen.

En lo mateix párrafo traduheix *Frères des Waldstetten*, per «Hermanos de Waldstetten», creyentse sens dupte que Waldstetten es un per-

sonatje històrich ó legendari de la Suissa. Qualsevol que haja posat los péus en aquesta ó haja fullejat la seva historia, no pot deixar de saber que Waldstetten es un plural alemany, format per duas paraulas, Wald (Bosch), y Stetten (Estats ó Cantons), y que, per consegüent, *Frères des Waldstetten* ha de traduhirse per «Hermanos de los cantones forestales, ó selváticos», etc., y que si 's vol deixar la paraula en alemany, ha de dirse «Hermanos de los Waldstetten.»

Prescindím de fer notar las esmenas que 's permet als discursos lo Sr. V. y R. En l' últim número vam ja ferne notar d' essencials en la contestació que va darse al Sr. Vallés y Ribot al presentar la bandera pactista, y per l' istil son totas aquellas en que fa parlar als suissos de regionalisme, qual paraula no ha arribat encara á aquell pays.

¡Está lluhit lo *Diluvio* ab los corresponçals que li surten! ¿Qué fan los don Hermógenes y Tirabeques y demès que tant de paper omplenan? ¿Es que 'ls seus coneixements no s' extenen al francés y al alemany?

A veure, á veure, si fem alguna dissertació sobre la diferencia que va de *costumes* á *coutumes*, ó si averiguém si lo Sr. Waldstetten va ser anterior, contemporani ó posterior á Guillerem Tell.

ACUDITS.

—Demá marxo á Barcelona, Antón: se t' ofereix alguna cosa?

—Sí, home: pòrtam un sombrero bó.

—Com lo vols?

—¿Me 'l portarás tal com lo vull?

—Sí, home, demana.

—Donchs pòrtame'l gratis.

GALIFARDEU.

UNA SORPRESA.

—¡Redimontril! ¿L' cosinet als péus de la mèva dona?

—¡Nò! Es que per estar més fresch s' ha assentat sobre l' alfombra.

Deya ahir lo senyó Aleix
al seu gran amich Conrado:
—Jo, al café del Eldorado
prench cada nit lo mateix.
Y l'altre, qu' es molt de gresca,
li preguntá expressament:
—Y donchs, senyó Aleix qué prén?
Y ell respongué:—Prench la fresca.

J. STARAMSA.

Un jugador havia anat al teatro per matar l'estona.

Havia perdut la nit anterior, y á mitja funció ja estava pesant figas.

Sobre l'escena 's representava no sà quin drama, quan un dels actors, donant una palmada, crida:

—El rey.

Lo jugador despertantse de cop, diu maquinalment:

—Van vint duros al rey.

CLAVEGUERA.

—Y ara de qui porta dol Sra. Dolores?

—Ja veurá, com que 'l meu marit es metje, ne porto de tots los clients que se li van morint.

J. ABRIL.

En un poblet de la montanya un pagés molt supersticiós vá anar á trobar al rector y li vá dir que cada nit se li apareixia l'ánima de un mort amich seu que 's deya Nofre.

—Y cóm has conegut—li digué lo rector—que l'ánima era d'aquest y no de un altre?

—Molt senzill, respongué 'l pagés, porque 'n Nofre era molt aficionat al mam, y l'ánima feya esses.

FRASCUELILLO.

Ab los aucells lo mascle serveix per reclám: ab las personas hi serveix la famella, que al mateix temps es la gabia paradora.

L'home y la dona son lo mateix que l'acer y l'imán: encara que l'acer es més fort, l'imán l'atrèu, lo domina y l'enganxa.

Lo matrimoni es com un respall que trèu las tacas de moltes donas.

J. CAP.

Á UNA.....

Com més te miro, nineta,
més ganas tinch de mirart',
mos ulls de veure't no 's cansan
y sempre t' están buscant.
Te veig á la matinada,
desfets los cabells daurats,
regar dins ton jardinet
las floretas, tas rivals.
Te veig tot lo dematí
que vestideta de blanch,
vas y vens com papallona
que de fló en fló va volant.
Te veig á la mitjdiada
reclinada en un sofá,
ab lo somris en los llabis,
lo somris que tant t' escau,
quedarte així, adormideta
entre coixins perfumats.

Te veig després á la tarde
sortí un rato á passejar...
y també 't veig cap al vespre,
poch avants de retirar,
quan treus las escombrarias
després qu' has rentat los plats.

M. PARENT.

LIRICH.

Ja s' ha acabat la campanya teatral.

La companyia Tomba ha mudat de casa trasladantse al *Español*.

Pero avants d'evacuar aquell local, celebrá son benefici la simpática Gattini.

Confesso que tot va agradarme, menos la manera de anunciar la funció. Figúrinse una requa de quitxalla ab pendons-anuncis, precedits de un ganapia que tocava un cornetí estrident y desafortinat.

¡Si al menos haguessen sustituhit aquell cornetí per la trompeta de la sal! Llayors podía dirse: —«Hem fet aixó perque la Gattini, de sal ne te per vendre.»

ESPANYOL.

Avants de plegá en Mario va fer una obra bona. No parlo de cap obra dramática; me refereixo á una obra benéfica.

Per havérseli mort un germá, renunciá al seu benefici, cedintlo á la familia del Sr. Lahoz, lo desgraciat actor que morí en lo volco de Galicia.

L'endemá la companyia 's despedí ab *Muèrete y verás*.

«Muèrete... y 't cedirán un benefici.»

La comedia de Miquel Echegaray *Vivir en grande*, es una de las més fluixetas del seu autor. No vol dir aixó que no estiga ben escrita, ni notablement versificada, sinó que comensa per faltarli un protagonista que centri l'acció y ademès aquesta es lánguida y pobreta.

Bona producció per donaria l'últim día de una temporada, explotant la novetat y la firma del autor... Perque no hi ha perill que allá ahont l'hajan vista una vegada torni á repetir-se.

La citada companyia Tomba ha comensat sas funcions en lo *Teatro Español*, ab l'opereta italiana *Raffaele e la Fornarina*, ja coneguda y aplaudida pèl nostre públich.

NOVEDATS.

Després de las exageracions echegarayescas, la companyia Calvo y Vico, ó Vico y Calvo, com vestés vulgan, ha comensat la senmana consagrantla á la interpretació de produccions del *Teatro antich*.

Ha comensat per *El vergonzoso en palacio*; á aquest han seguit *El castigo sin venganza* y *Desde Toledo á Madrid*, y per avuy s'anuncia á benefici de la Contreras *El desden con el desden*.

Obras totas ellas notables pel nom de sos autors y per son carácter essencialment espanyol.

En aquesta classe de produccions Calvo hi está com lo peix al aygua. Sembla que Tirso de Molina y sobre tot lo frondós Lope de Vega haguesen escrit per ell.

LA NOSTRA GENT. (Dibuix de Mariano Foix.)

Mariano Foix
1887

¡Quina fragata!...

LA QUESTIÓ DE LA GRAN VÍA.

Tots los periódichs han parlat del assumpto: fiquem'hi també cullerada.

L' empresa de L' *Eldorado* havia anunciat una serie de representacions de la *Gran via*, y quan ja tenia 'l gasto fet, las decoracions pintadas, los trajes llestos y l' obra ensajada, surt lo representant de la galería Hidalgo de Madrit, á qui pertany l' obra, prohibint la representació de la mateixa en lo citat teatro.

L' empresa perjudicada ha publicat un comunicat declarant cosas graves. Creu haver averiguat la citada empresa que la prohibició reconeix per causa las gestions de l' empresa Cereceda, que posa la mateixa obra al *Tivoli*, la qual ha fet veure als autors de la *Gran via*, que l' *Eldorado* es un café-concert y que la companyia que allí funciona es una companyia catalana.

Fins ara 'l Sr. Cereceda, que cada istiu vé á buscar los diners dels catalans, no ha dit «aquesta boca es mèva» en resposta al comunicat de l' empresa del *Eldorado*, y aquest silenci es verdaerament inexplicable.

Si la companyia que eil dirigeix, per ser composta de castellans, es superior á la del altre teatro composta de catalans exclusivament ¿per que no procura que 'l públich pugua discernirho, veient representar las mateixas obras á l' una y á l' altra?

No farém aquí vans alardes de patriotisme provincial; pero ha de compendre 'l Sr. Cereceda que no es aquesta la manera més propia de captarse las simpatias del poble de Barcelona, tant més quan tothom se figurava que la *Gran via* era un carrer molt ample, obert al trànsit de totas las empresas.

PREPARATIUS PEL LICEO.

L' actiu empresari Sr. Bernis ha enviat telégramas desde Milán, que han fet venir l' aygua á la boca dels filarmónichs.

Primer telégrama:

«Tinch escriturats per lo Liceo als tenors, Francesco Marconi y Alfonso Grulli; al baritono Mauricio Devries; als baixos Antonio Vidal y Luigi Visconti; á las sopranos Mila Kupfer Berger y Ernestina Bendazzi y á la mezzo soprano signorina Vidal.»

Segon telégrama:

«Afejeixin á la llista comunicada anteriorment lo tenor Anton, la soprano lleugera Emilia Corsi, la mezzo soprano Clorinda Pini y la soprano dramática Medea Barelli.»

De més á més.

Ha arribat á Barcelona lo secretari de la famosa Patti que 's proposa donar una serie de trenta funcions en lo Liceo.

Comensin á fer bossa.

LA CORRIDA NOCTURNA.

Als datos comunicats fins ara, hi afegiré que 'ls toros que 's lidiarán diumenje al vespre á la claror de la llum eléctrica, procedeixen de l' acreditada ganaderia de D. Vicente Martínez.

Los espasas son l' Hermosilla y en Valentín Martín.

N. N. N.

LLIBRES.

Nouvelle gramatique française, pour l'usage des municipals (vulgo sargents de ville.)

A ca 'n López es una professò feta.

—¿Que tenen aquesta gramática?

—Sí, senyor.

—¿Quant es?

—Un ralet.

Y ho tinch observat de desde que va posarse á la venta: no entra ningú á demanar la *nouvelle gramatique* que no la demani rihent:

Rihent la compran, la llegeixen rihent y després de llegida un se troba fresch y alegre... fresch, sí senyors, fresch en un temps en que la frescor no 's compra ab tots los diners.

Si la idea del ciudadá benemérit de fer apendre francés á cent guardias municipals es un rasgo que caracteriza la seva prosopeya, l' idea d' escriure una *gramatique macarronique*, val totas las pessetas (*touts les francs.*)

Si son aficionats á passar un bon rato no 's descuydin, que l' edició está ja molt baixa, y aviat no n' hi haurá per qui 'n demani.

Y al arribar aquí dech ferme cárrech de una carteta que m' envia 'l ciudadá francés Mr. J. G., advertintme que en francés s' escriu *Grammaire* y no *Gramatique*.

Mr. J. G. 's veu qu' es un francés de molt bona fé, que coneixerá á fondo l' idioma que parlan á la seva terra; pero que del *francés municipal* no 'n sab un borrall.

Menudalla, poesias per D. Joan Pons y Masaveu. Ab aquest titol acaba de augmentarse ab un nou volum la *Biblioteca catalana* del Sr. Utset.

Si las poesietas del Sr. Pons estiguessen escrites en castellá, casi podriam dirne *Doloras*: totas tenen assumpto y totas son curtas: totas son ingeniosas y ben desarrolladas.

Pero no 's crega que 'l Sr. Pons haja seguit las petjadas del Sr. Campoamor: las composicions del Sr. Pons son catalanas per la forma y pel fondo y las miniaturas que componen lo volum tenen sens excepció l' ayre de la terra, y una tendencia honrada, filantrópica y alguns cops delicadament sentimental.

Tal vegada haurá de reprotxarse al seu autor algún rebuscament en lo llenguatge, certa marcada propensió á usar paraulas antiquadas, en perjudici de la expontaneitat qu' es sempre una de las condicions més apreciabls en aquesta mena de composicions. Pero aixís y tot, la *Menudalla* 's deixa llegir ab gust.

Serveixin pera apreciar son mérit las següents mostres:

TIPO D' ARE.

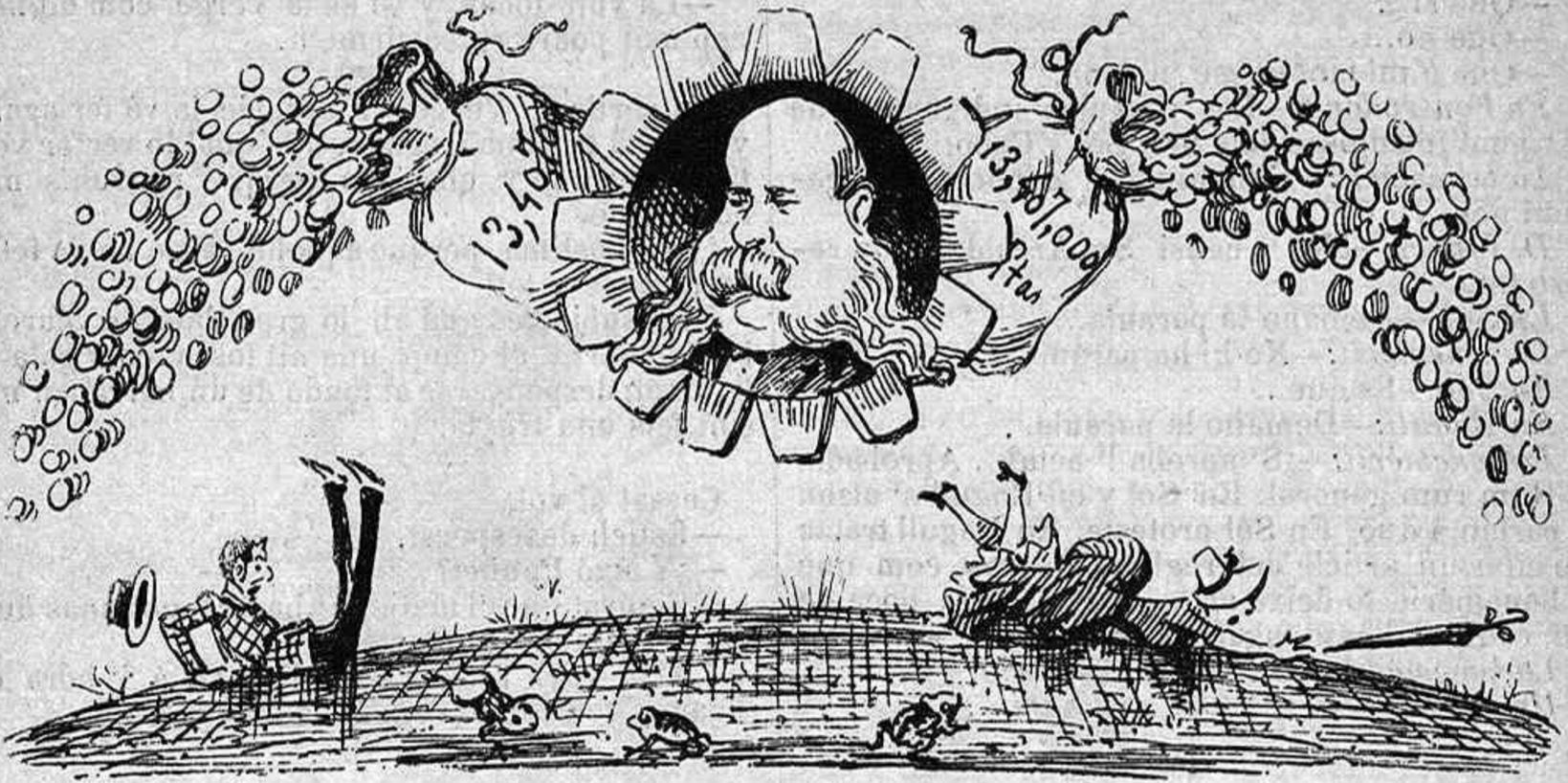
Ja fina 'l tech. De la taula aixeca, escumant, la copa.

Tús.. magnetisa á la *tropa* y diu prenent la paraula:

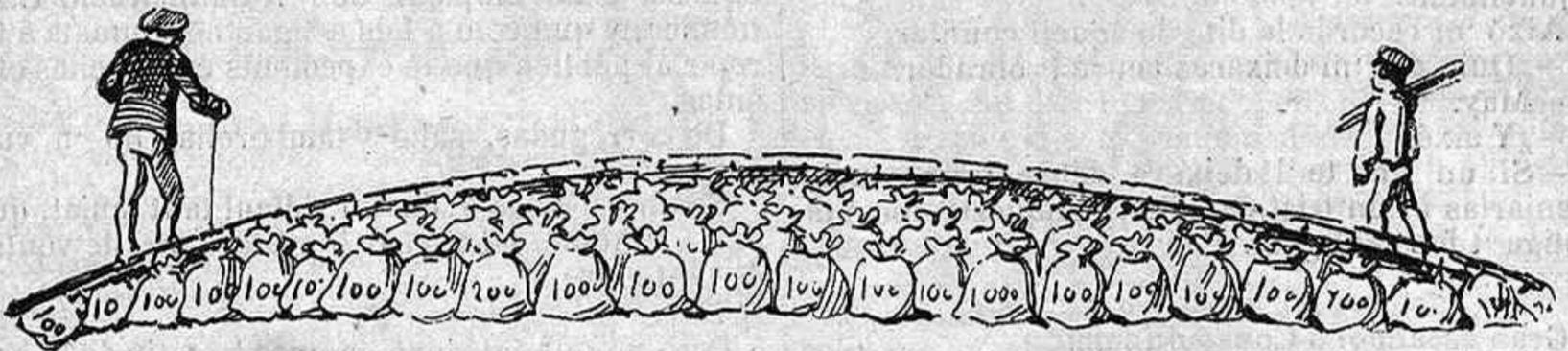
«¡Senyors!... Si bè retenteix dins món cor la véu més noble, tinch de dirho: Cada poble tè lo govern que 's mereix.

Si no tenim llibertats; si es un ilota l' obrer; si es nostre poble l' darrer entre 'ls pobles ilustrats; es que no tenen *los més*, la educació que 'ls pertoca: sí, l' ignorancia es la roca hont s' hi encalla lo Progrés!

LA QÜESTIÓ DELS TARUGOS.

Lo que 'l públich veu.

Lo que 'l públich no veu.

¡Senyors!... De instrucció á lo crit,
fem tots que 'l poble trasmudi:
no es la taberna, es l' estudi
qui 'l mon regenera... He dit.»
Y mentres que l' «hurra» esclata,
diu al cotxer, que l' espera:
«¡Als toros!... ¡de una carrera!...
¡Per Déu, que 'n Frascuelo mata!»

DEL NATURAL.

Un cotxe funerari al peu de casa
dona l' últim trantoll.
—¡Vehinal... ¿Qui s' emportan?—Un de jove
—¿Un de jove?...—Com vos.
Sorprés y esgarriat per la contesta
etjego un giravolt,
y m' allunyo dels rotllos que 's formavan
cavilant aquests mots:
¡Era 'l puntal, potser, de una familia,
pobra desde aquest jorn!...
¡Enamorat, potser, y alguna noya
morirá de tristor!...
¡Potser la llum del geni guspirava
per lo buyt de son front!...
¡Potser de algún invent la gran idea
s' ha perdut ab sa mort!...
Una véu ragullosa va sobtarne
de ma pensa lo vol;
era un vellet asmátich que entonava:
—Mès val *ell* que no jo.

Per acabar, una, en nostre concepte, de las més
preciosas del volum.

MISTERI DE DOLOR.

Som al cor del hivern; som á desembre,
quan l' abrich es cercat.
Un ruixim espesset devalla á gotas
mès geladas que 'l glas.
Sostenint sas espatllas la llitera
hont s' hi arrup lo malalt,
pel carrer quatre números avansan...
silenciosos... al pas!...
Ni son cap se belluga, ni sos llabis
s' obran... y son companys!...
Y 'l ruixim espesset devalla á gotas
qu' atravessan la carn...
Una dona 's detura contemplantsels...
¿Qué pensa?... ¿Qui será?...
«Tinch un fill... Tè vint anys... Quan del Rey sia,
com aquest que han passat,
quantas voltas ¡pobret!... cridarà ¡mare!...
Y ningú responderá.

RATA SABIA.

Al obrirse dimars la sessió del Ajuntament,
conservadors y liberals més ó menos mestissos,
van picarse las crestas.

—Que constin en acta las paraulas del Sr. Sol...

—Que no hi constin.

—Que sí...

—Que no...

—Que á mi tant se me 'n dona.

En Fontrodona:—Las paraulas indignas y de tot punt insidiosas dels Srs. Sol y Cabot...

Lo benemérit:—Gananinch... ganainch... ganainch...

D. Ignaci:—No 's cansi Sr. Arcalde... ho retiro tot.

En Sol:—Demano la paraula...

Lo benemérit:—No hi ha paraula.

En Sol:—Es que...

En Ragull:—Demano la paraula...

Lo benemérit:—¿S' aproba l' acta?... Aprobada.

Rum rum general. En Sol y en Ragull s' alsan y parlan á duo. En Sol protesta. En Ragull tracta de citar un article del reglament; pero com que 'l benemérit lo deixa ab la paraula á la boca de un campanillasso, agafa 'l sombrero y se 'n va.

Lo benemérit:—Despacho ordinario.

Un del públich:—¿Y tant ordinari!

Desde fa algun temps no 's permet á cap periodista entrar en lo saló de conferencias del Ajuntament.

Aixó 'm recorda la dita de aquell confiter:

—¿Quin dia 'm deixarás veure l' obrador?

—May.

—¿Y aixó?

—Si un dia te 'l deixava veure ja may més menjarias ni un trist panallet, de aquests que á la botiga 't fan tant goig.

Gran escándol á Constantinopla.

Lo Sultán s' ha aficionat á una nova favorita, espanyola y católica per anyadidura.

Naturalment, los turchs tenen mitja por de que 'l Sultán se 'ls converteixi.

Pero 'l Sultán dirá:

—No tinguéu por, babaus, no soch tant tonto.

¿Qué significa aixó?... Bèn poca cosa.

Son tants los espanyols que agafan *turcas*, que bè puch agafar una espanyola.

Trenta dos agents d' ordre públich de Barcelona han sigut donats de baixa per no arribar á la talla.

—¿Es á dir que per ser bon polissón s' ha de tenir una alsada regular?

—Naturalment. Supósense que hi ha un esballet .. molts grups... molta gent apretada. Si 'l polissón es nano, ni alsantse de puntetas veurá res de lo que passa.

—Tens rahò: no hi havia atinat. Llavors, «com més alt... més polissón.»

A Alemanya acaba de constituhirse un comité de iniciativa pera la erecció de un monument en honor de 'n Krupp.

Dich y afirmo que se 'l mereix.

En Krupp es un dels homes que ha fet més so- roll á Europa.

Una nova verge y un nou miracle.

L' escena en un poble de Austria. La Verge s' apareixia tot sovint y la comarca estava encantada.

Pero l' arcalde, partidari de Sant Tomás que no creya las cosas sinó quan las tocava, digué:

—La vull tocar, y si es la Verge, com diuhen, cap mal podrá ressortirme'n.

Va sortir la Verge y l' arcalde la vá fer agafar y resultá ser una fregona, á la qual lo rector vestia de blanch y ensejava perque produhis més bon efecte.

¿Y es llástima, perque aquella verge havia fet ja un miracle y tot!

Dos subjectes que ab lo gran dalé de véurela, havian sortit al camp una nit fosca com gola de llop, ván despenyarse al fondo de un barranch morint fets una truyta.

Cassat al vol.

—Estich desesperat.

—¿Y aixó Pauhet?

—Figúrat que 'l metje m' ha ordenat unas dutxas y no tinch un quarto.

—Aixó ray: vésten á la Rambla á l' hora de regar, y colócat al raig de la manguera.

Si volen riure de debó assisteixin á una corrida de novillos á cárrech d' aficionats, encare que aquests sigan empleats de l' Administració Económica, y que com á tals estigan acostumats á torear al públich que tè expedients en aquellas oficinas.

De corregudas, salts y tamborellas no 'n vulguin més.

Es un espectacle de un ridícul tant pujat, que fins á l' home més serio li agafará mal de ventre de tant riure.

Pero no tothom riurá, ja que ab motiu de la novillada del dijous de l' anterior senmana s' ha confirmat una vegada més la veritat de aquell antich proverbi: «De las riallas ne venen las plorallas.»

Un dels lidiadors va ser trepitjat y revolcat per un novillo, y encara que al principi 's creya que la cosa no sería res, ara 's tem que una de las contusions l' hi interessi un os de la cama.

¿Eh, quina broma?

Passéjense per la Rambla, y veurán una cosa molt curiosa.

Veurán com donan menjar á las llambordas del empedrat.

Quan una llamborda tè gana, s' ensorra una mica, y llavors tres individuos de aquells qu' en temps d' eleccions votan set ó vuyt vegadas se presentan á alimentarla.

Un d' ells, per medi de dos palancas de ferro li obra la boca; l' altre li tira una cullerada d' arena y 'l tercer ab lo piló de fusta li ajuda la digestió, posantli 'l ventre á nivell.

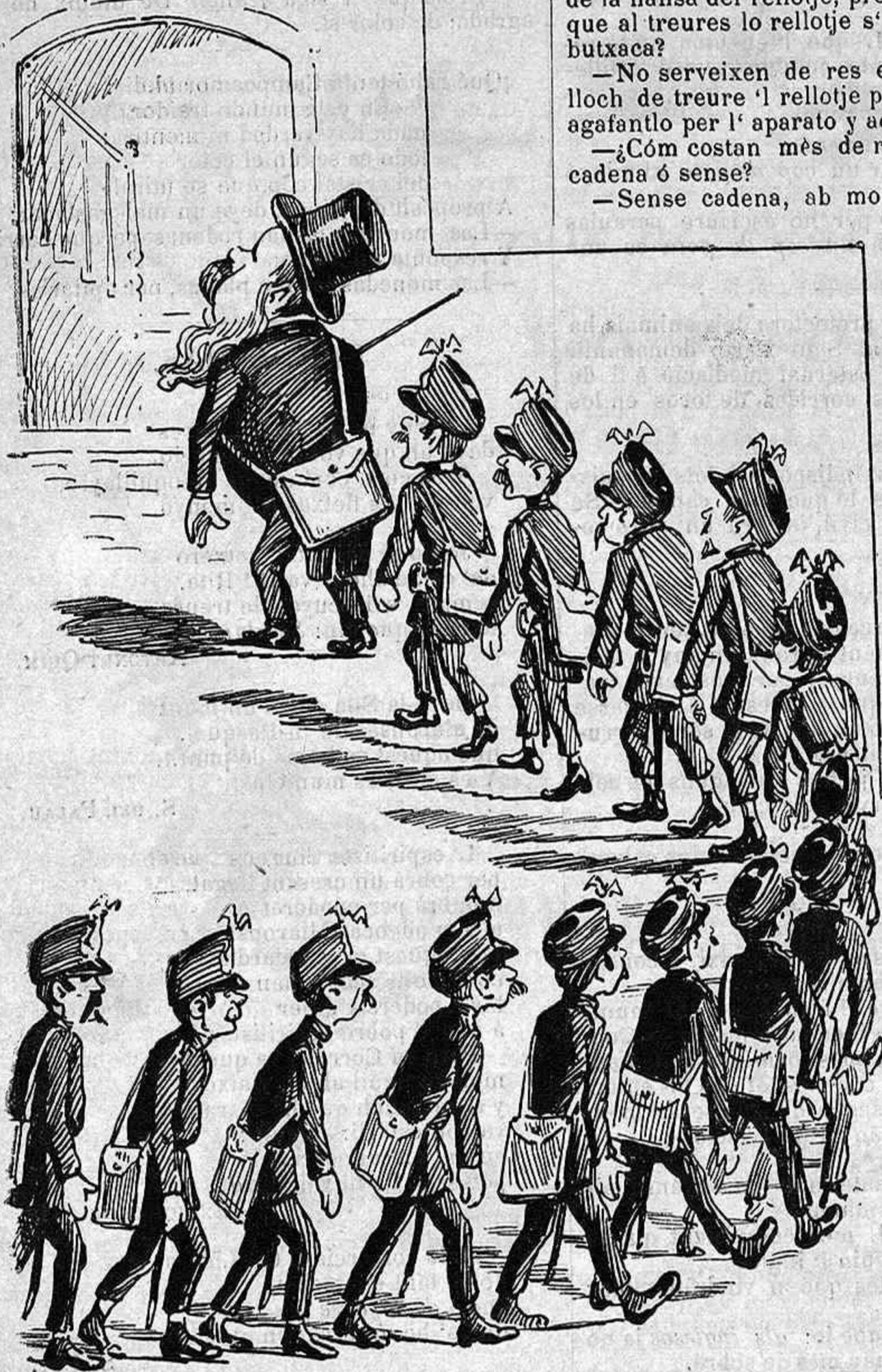
Aquesta operació delicada 's realisa ab una nyonya que fa agafar son.

Qu' en Romero Robledo, en Cánovas, en Castelar se confessin ab un periodista y digan lo que pensan, está molt bè, per més que regularment no diuhen may res de nou.

L' *interwiev* interessant y original, es 'l que ha celebrat un periodista valenciá ab una afana-rellotjes, prés actualment á Serranos.

Per lo que puga convenirlos—y si tenen rellotje 'ls convindrà de segur—aquí va:

CLASE MUNICIPAL
DE
FRANCÉS

Quan los guras van á estudi
l' arcalde va á la vanguardia...
Y fa molt bè, porque al home
li está fent bastanta falta. (1)

(1) Y de pas, los advertim
que 'ls que vulgan la Gramática,
si acás passen per can Lopez
encara podrán comprarla.

Lo periodista:—Vamos á veure, minyo: ¿de
quina manera s' afayta millor un rellotje, estant
quiet 'l que 'l porta ó caminant?

L' artista:—Caminant poch á poquet entre mitj
de molta gent.

—¿Son útils uns aparatos que 's colocan sota
de la nansa del rellotje, provehits de unas puntas
que al treures lo rellotje s' obran y 's clavan á la
butxaca?

—No serveixen de res enterament, porque en
lloch de treure 'l rellotje per la nansa, 'l trayém
agafantlo per l' aparato y aquest no pot obrirse.

—¿Cóm costan més de robar los rellotjes, ab
cadena ó sense?

—Sense cadena, ab motiu de haverse de ficar
los dits fins al fondo
de la butxaca

—¿Y donchs que
tinch de fer porque no
'm robin lo rellotje?

—Cordis la butxaca
de l' ermilla ab botons
b'n grossos, no dei-
xant siti sino per sor-
tir la cadena.

—¿Y no hi ha altre
medi?

—Sí, senyor: n' hi
ha un altre de molt bó.
Coloqui en lo coll del
rellotje sota de la nan-
sa un rodet de goma
com los que hi ha á
las botellas de gaseo-
sa ab tap de vidre.

—¿Y de qué serveix
aquesta goma?

—Al treure 'l rellot-
je, aixeca la butxaca,
y com que 's necessari-
tan dos mans per afa-
narlo, una per treure
'l rellotje y l' altre per
sostenir la butxaca, 'l
mès pintat s' hi talla.

—¡Oh lladre de bona
fé, que donas llissons
al públich porque 's
preservi contra las
manyas y entremelia-
duras dels teus co-
legas!

¡Gracias mil pèls
teus consells! No dei-
xaré de seguirlos.

Y ara que hi penso.
¡Ab quin gust podrém
dir los espanyols: «No
s' ha acabat encare la
rassa ¡dels bons lla-
dres!»

¿Qué passa ab lo carril de Vilanova desde que
se 'n ha encarregat la companyia de Fransa?

Lo dia de la inauguració del enllás de La Bor-
deta va haverhi dos ó tres descarrilaments.

Y ara, aquest dia, á Sitjes, va quedarse desen-
ganxat la meytat del tren y 'ls passatjers esperant
mès de dos horas que 'ls anessen á recullir.

¿Esto más?

¡¡Sr. Planás!!

La companyia arrendataria dels tabacos y 'l govern no s' acaban d' entendre.

Lo govern tracta d' endossarli partidas de tabaco consumit y dolent, y com es natural la companyia no las vol.

Aquest dia s' empenyava en carregarli una partida de rapé que fa quaranta anys qu' espera que l' ensumin.

Rapé explossible. 'L que l' ensuma no tè remey: lo nàs se li reventa, com un canó d' artilleria massa carregat.

Llegeixo en *La Renaixensa*:

«Un caball doná ahir un *cop de pota* al minyó que 'l conduhia.»

¡Alt! (Y no dich *alto* per no escriure paraulas castellanas). En catalá un *cop de pota* es una *còssa*.

La societat francesa protectora dels animals ha elevat una exposició al Sant Pare, demanantli que interposi la sèva paternal mediació á fi de que se suprimeixin las corridas de toros en los paissos católics.

¡Babaus!

¿Volen que 'l Papa s' indisposi ab tots los paissos católics. tocantlos lo que més estiman? Se tractés del matrimoni civil, ja fora un' altra cosa..... Pero 'ls toros.....

¡Fúgin d' aquí.

Un perruquer de Barcelona ha ofert servir gratis en lo sèu establiment durant un any y facilitar diariament una butaca per qualsevol teatro, á tots los calvos que 's prestin á deixarse inscriure en la calva un anunci de la sèva perruqueria ab lletres intel·ligibles.

Y segons sembla son ja fins ara alguns los calvos que 's prestan á servir de reclam.

Es lo que deya un d' ells:

— Escolti ¿qué es lo que necessitem los calvos? Una bona *gorra*.

Al Alcalde:

Ciudadá benemérit: escolti y segueixi 'l consell de un periódich que l admira.

La idea de fer apendre 'l francés á cent municipals, la considero una idea poch madura. Consideri que 'ls francesos, més ó menos se fan entendre de tothom y més ó menos tothom los enten.

Además ¿está vosté segur de que serán molts los francesos que vindrán á l' Exposició?

Creguim á mí; en materia d' ensenyansa als municipals, cambihi de idioma.

Crech qu' es més útil, més convenient qu' en lloch del francés aprenguin l' inglés

De inglesos tinch entés que 'n vindrán molts; pero moltissims.

Vosté ho sab millor que jo: *als inglesos* ja no 'ns los podrém treure may més de sobre.

Un recort del *Eldorado*.

Sortian á cantar los artistas de frach, y preguntava una senyora forastera:

— ¿Qui son aquests que cantan?

— Los mossos del café, li van respondre. Com que la funció de avuy es á benefici s'u...

La senyora, convensuda:

— Ja tenia jo molt que cantessin tant malament.

Passa per la Rambla una dona lletja, de faccions irregulars. pero molt bèn vestida y admirablement pintada.

— ¿Qué tal, que 't sembla Enrich? pregunto á un amich mèu que 's dedica á la critica de Bellas Arts.

— ¿Vols que 't siga franch? De dibuix no m' agrada; de color sí.

¿Qué rahó tenia Campoamor al dir:

«En este mundo traidor
nada hay verdad ni mentira:
todo es según el color
del cristal con que se mira!»

A propòsit del diner, deya un mal-gastador:

— Las monedas las fan rodonas porque corrin.
Y responia un avaro:

— Las monedas las fan planas, per apilarlas.

EPÍGRAMAS.

— Avuy n' he fletxadas tres
deya un que vol fe 'l Tenorio.

Y es cert, com qu' es quinquillayre,
ven molts fletxas pèl monyo.

Jo no sè perque 'l cotxero
del cotxe ahont va Dª Rita,
sempre 's descuyda de treure
lo rétol que diu: *Se alquila*.

ANTONET QUIM.

Deya la Sila entre un munt
de alabansas de 'n Pasqual,
que aquest es home de punt...
Y es cert, es municipal.

S. DEL PALAU.

L' espiritista Corrons
per cobrá un crescut llegat,
nombrá per apoderat
al sèu advocat Miarons;
mes aquest gran petardista
com molts acostuman ser,
birlá poders y diner
á aquell pobre espiritista.

Pero en Corrons va quedá
molt tranquil ab tot y aixó,
y á un amich que ho extranyá
va contestarli: — Veurá:
en un' altra encarnació
potser jo 'ls hi vaig timá.

ENRIQUET DEL VI.

Es lo comerciant Gil Llebra
home tant enamorat,
que á *declararse* posat,
fins s' ha *declarat* en quiebra.

S. UST.

Un pare de familia y viudo per anyadidura estant á punt d' empendre un llarch viatge escriu á un amich resident en un poble vehí, preguntantli si voldria encarregar-se del fills sèus durant la sèva ausencia.

(Continua á la página 464.)

LLIBRERÍA ESPANYOLA.—RAMBLA DEL MITJ, 20, BARCELONA.

Obras de **JOSÉ NAKENS**

LO QUE NO DEBE DECIRSE

1 tomo en 8.º, 2 pesetas.

La Piqueta

1 tomo en 8.º, 1 peseta.

ACICATE DE LA ALEGRÍA

COLECCION DE CUENTOS, EPÍGRAMAS Y FRASES INGENIOSAS

1 tomo en 8.º, 1 peseta.

DIOS ANTE EL SENTIDO COMUN
por el **CURA MESLIER**

1 tomo en 8.º, 2 pesetas.

TESTAMENTO DEL CURA MESLIER

1 tomo en 8.º, 2 pesetas.

ESPEJO MORAL DE CLÉRIGOS

MANOJOS DE FLORES MÍSTICAS

4 tomos en 8.º, 4 pesetas.

COMENTARIOS Á LA BIBLIA

(El Citador) por **PIGAULT-LEBRUN**

1 tomo en 8.º, 1 peseta.

MORAL JESUÍTICA

por **TOMÁS SANCHEZ (El Cordobés)**

1 tomo en 4.º, 5 pesetas.

EL JUDIO ERRANTE

por **EUGENIO SUE**

3 tomos en 8.º, 9 pesetas.

CANTES FLAMENCOS

COLECCION ESCOGIDA

1 t. 8.º con una preciosa cubierta, 3 pesetas.

DICCIONARIO GENERAL DE FERROCARRILES

LEGISLATIVO, ADMINISTRATIVO, TÉCNICO Y COMERCIAL

POR

D. JOSÉ GONZALEZ DE LAS CUEVAS y D. FRANCISCO SASTRE y RODRIGUEZ

empleados en el servicio de la Intervencion y Estadística de la Compañía del Norte de España, publicado bajo la direccion de **D. PEDRO FERNANDEZ DEL RINCON**, abogado y secretario del Consejo de Administracion de dicha Compañía, 1 tomo en fóleo, 15 pesetas.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo, ó bè en sellos de franqueig, al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém de extravios, no remetent ademés 3 rals pèl certificat. A 'ls corresponsals de la casa s' otorgan rebaixas.

Resposta del amich:—Avants de ficarmels á casa es precis que 'm digas quina edat tenen.

Contestació del pare:—Es molt just lo que 'm demanas; pero no temis, no 't donarán cap molestia. Entre tots dos suman divuit anys.

Ultima carta del amich:—Sent aixís, enviame 'ls quan vulgas.

Lo pare empren lo viatge, y al mateix temps l' amich reb lo regalo dels fills, un dels quals t'è ja disset anys y l' altre déu messos, qu' encare mama.

Y l' amich tingué de carregar ab la criatura y ab la dida.

—Un dia que necessitava cent duros, deya un jove, me 'n vaig anar á demanarlos al Sr. Agustí.

Lo Sr. Agustí, per si ho ignoravan, es un gastrónomo á la seva manera: no 'l treguin de la cuyna catalana, y dels plats de aquesta cuyna 'l que més li agrada es l' estufat ab patatas. Jo en cambi no 'l puch veure, ni oloar, ni tastar molt menos.

Dona la casualitat que al presentarme á casa seva ell se trobava dinant.

—¡Séu que 'ns acompanyarás! exclama 'l senyor Agustí.

Y per no disgustarlo m' assech, porque ell, com á bon gastrónomo, desitja sempre tenir qui l' acompanyi.

¡Adios! Després de l' olla l' estufat. Ja hi som. Faig de las tripas cor, y 'n menjo.

—¿Qué tal?

—Magnífich.

Y per tenirlo propici li faig grans elogis de aquell guisot.

Cap als postres li demano 'ls cent duros.

—Demá te 'ls enviaré, 'm diu lo Sr. Agustí, y me 'n torno á casa més aixerit que un jinjol.

L' endemá vè la criada del Sr. Agustí ab una carta closa. La carta fá bulto: á dintre hi ha un paperet: tal vegada un bitllet de banch.

L' obro, la llegeixo. ¡Horror!

Me diu què alló dels cent duros hauré de deixarho per un altre dia, que no pot servirme, y que ho sent moltíssim; pero que en cambi m' envía un' altra cosa, y que creu complaure'm.

Miro 'l paperet ¿y saben qué era?

¡La recepta del estufat!

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO.

1. XARADA 1.ª—Mas llo-reus.
2. ANAGRAMA.—Enna-Nena.
3. MUDANSA.—Rita-Rica-Rifa-Riba.
4. TERS DE SÍLABAS.—CA PE LLA
PE TAR DO
LLA DO NER
5. CONVERSA.—Carlota.
6. GEROGLIFICH.—Per bons vins Vinbodi.

XARADAS.

I.

La hu-*quat*re que 'm donares
qual recort valia molt,

lo hu-*tres-invers* de 'n Quico
l' altre dia ab molt soroll
per la csquena del arcalde
la *trenca*, donantli un cop,
perque una hu-*girada-duas*
li estafá en las elecciones,
que fa un *quat*re-*invers* se feren
en est poble de Sant Boy.

Espero donchs sens tardansa
que altra n' enviarás p'el Cots,
qu' es l' ordinari més maco
que 's copeix en nostra *Tot*.

SALMOADOR.

II.

Ma *primera* es bèn mirat
article determinat;
ma *segona* en general
sempre es nota musical.

Lector, rumia una estona
que 'l *total* es nom de dona.

M. BERNAT XINXOLA.

ANAGRAMA.

—Mira Pasqual
quin gros *total*
al port s' aferra.

—Es brut, Cabot,
déu portar *tot*
de l' Inglaterra.

ROMÁ ESPINAT.

SINONIMIA.

Tingué certa enfermetat
en Gumersindo Patxot
qu' era negociant de *tot*,
y encara no está curat,
puig diu que li han quedat
á la cara uns *tot* molt *tot*.

SALDONI DE VALLCARCA.

TRENCA-CLOSCAS.

PACA DE CAL MAS.

Formar ab aquestas lletras lo nom de una obra catalana.

UN AFICIONAT.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

- 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10.—Partit polítich.
- 5 4 6 2 1 7 8 9 10.—Bando » del mateix.
- 1 2 3 4 1 6 10 8.—Quedan totas en projecte.
- 6 7 8 2 5 7 10.—De cada dia més.
- 6 10 5 9 4 8.—Un diputat *honest*
- 6 4 1 2 9.—Un ministre *lliure*.
- 9 4 5 9.—Un diputat *liliputiense*.
- 3 10 6.—Lo que matan molts polítichs.
- 8 7.—Discurs de molts diputats.
- 4.—Una vocal.

F. MUT.

CONVERSA.

En una barbería.

—Joanet, Joanet, vina depressa.

—¿Qué mana?

—Vaja, cuyta pórtam la dallonsas.

—¿Qué?

—Búscaho qu' entre 'ls dos ho havém dit.

UN SECALL.

GEROGLIFICH.

×

F R

a a a a

e e e

o o o o o

F R

a a a

A

E. GANXET.

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatro, 21 y 23.